

Examen VWO

management & organisatie

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20 **06**

Tijdvak 2
Woensdag 21 juni
13.30 – 16.30 uur

Informatieboekje

Formuleblad

Te gebruiken formules voor de beantwoording van de vragen 8, 24 en 27

$$8 \quad \square \quad \text{solvabiliteit} = \frac{\text{eigen vermogen}}{\text{vreemd vermogen}} \times 100\%$$

$$24 \quad \square \quad \text{bezettingsresultaat} = (\text{verwachte productie} - \text{normale productie}) \times \frac{\text{constante kosten}}{\text{normale productie}}$$

$$27 \quad \square \quad \text{rentabiliteit eigen vermogen} = \text{Rev} = \frac{\text{winst}}{\text{geïnvesteed eigen vermogen}} \times 100\%$$

Balans Dijkstra N.V. per 31 december 2005, winst- en verliesrekening over 2005, voorstel winstverdeling van de winst 2005

Balans per 31 december 2005 voor winstverdeling (× € 1.000)

Vaste activa	16.000	Aandelenkapitaal	6.300
Vorraden eindproduct	1.500	Reserves	700
Voorraad grondstoffen	3.500	8% Achtergestelde lening	4.000
Debiteuren	3.000	6% Obligatielening	7.000
Liquide middelen	4.500	5,5% Hypothecaire lening	3.000
		Rekening-courantkrediet	500
		Crediteuren	2.000
		Vennootschapsbelasting	1.600
		Winst na belasting	<u>3.400</u>
	<u>28.500</u>		<u>28.500</u>

Winst- en verliesrekening 2005 (× € 1.000)

Omzet	34.200
Bedrijfskosten	
materiaalkosten	6.940
loonkosten	9.115
constante kosten	<u>12.145</u>
	<u>28.200</u>
Bedrijfsresultaat	6.000
Rentelasten	<u>1.000</u>
	5.000
Vennootschapsbelasting	<u>1.600</u>
Winst na belasting	3.400

Winstverdeling 2005

Voorstel van de directie

Van de winst na belasting zal 40% gereserveerd worden, het restant zal in de vorm van stockdividend uitgekeerd worden met dien verstande dat het cashdividend gelijk gesteld wordt aan de dividendbelasting (25%).

Het voorstel van de directie is gebaseerd op de overweging dat winstuitkeringen in de vorm van stockdividend in plaats van cashdividend, de (gedeeltelijke) aflossing van de 8% achtergestelde lening vanaf 2006 mogelijk maakt.

Voorstel van de raad van commissarissen

Ten aanzien van de reservering is de raad het met de directie eens. Ten aanzien van de dividenduitkering wenst de raad van commissarissen te onderzoeken of het restant volledig als cashdividend uitgekeerd kan worden.

De raad van commissarissen gaat er in haar overwegingen van uit dat de aflossing van de 8% achtergestelde lening in een keer geschiedt op 31 december 2009. Voor de aflossing zal nieuw vreemd vermogen worden aangetrokken door uitgifte van nieuwe obligaties of door het afsluiten van een nieuwe banklening.

Informatie over de financieringswijze

Aandelenkapitaal: De nominale waarde van de aandelen is € 10. Het aandelenkapitaal is bij de oprichting volledig à pari geplaatst.

Achtergestelde lening: Bij een achtergestelde lening worden in een situatie van faillissement eerst alle andere schuldeisers betaald en pas daarna komen de verstrekkers van de achtergestelde lening in aanmerking voor terugbetaling. Het verhoogd risico voor de kredietverstrekker leidt tot een relatief hoog rentepercentage.
De achtergestelde lening bij Dijkma N.V. is verstrekt door de oprichters, tevens aandeelhouders van de onderneming. De lening kan afgelost worden vanaf begin 2006, maar dient uiterlijk op 31 december 2009 afgelost te zijn.

Obligatielening: Van de 6%-obligatielening zijn de volgende gegevens bekend:

- Het toenmalige emissiebericht

Dijkma N.V.

Gevestigd te Culemborg

Introductie van nominaal euro 7.000.000.

6%-Obligaties 1 januari 2003 per 1 januari 2013.

De uitgifteprijs is vastgesteld op 102%.

Aan het eind van de looptijd worden alle obligaties afgelost.

Coupondatum is 1 januari.

De toelating tot de notering van deze obligaties op de Officiële Markt van de AEX-Effectenbeurs is aangevraagd. De obligaties zullen te zijner tijd verkrijgbaar zijn in de vorm van CF-stukken in coupures van euro 1.000.

Uitsluitend ABN AMRO bank N.V. mag transacties bewerkstelligen die de koers van de obligaties stabiliseren, zoals vermeld in het Offering Circular d.d. 17 december 2002.

ABN AMRO Hoare Govett

ING Barings

Rabobank International

Generale Bank Nederland N.V.

- De beurskoers van de obligaties is op 31 december 2005 115%.

Hypothecaire lening: Deze is afgesloten op 1 januari 2002 met het gebouwencomplex als onderpand. Op 1 juli wordt jaarlijks € 200.000 op deze lening afgelost.

Rekening-courantkrediet:

De stand per 31 december 2005 kan als jaargemiddelde beschouwd worden. Het maximumkrediet bedraagt € 750.000,-.

Een gedeelte uit het Basel II verdrag

De sterk toegenomen interesse van bedrijven in risk management heeft ertoe geleid dat de manier waarop banken hun krediet verlenen, verandert. De prijs voor alle bankkredieten en de toegankelijkheid tot alle bankkredieten wordt steeds vaker direct aan de risicoperceptie gekoppeld. Banken zullen de risico's bij klanten nauwkeuriger en individueel gaan inschatten. Deze systematiek wordt vanaf 2007 verplicht volgens het Basel II verdrag. "Met Basel II worden banken gedwongen om op een andere manier naar kredietverlening te kijken", zegt Ruud Nijs, productmanager bij Rabobank Corporate Clients. De standaard solvabiliteitscriteria die de Nederlandsche Bank stelt aan banken voor kredietverlening hebben plaatsgemaakt voor een verfijnder systeem van risk management. Banken moeten de risico's bij klanten nauwkeuriger en individueel gaan inschatten. Op basis daarvan moeten ze een percentage eigen vermogen aanhouden als zekerheid voor de Nederlandsche Bank. De meeste banken hebben inmiddels nieuwe risk managementsystemen ontwikkeld die deze risico's gedetailleerd in kaart brengen. De factoren die het risico voor de bank bepalen zijn:

- a kans op faillissement van de kredietnemer, gemeten via de liquiditeitspositie;
- b het financiële risicoprofiel van het bedrijf, gemeten via onder andere de solvabiliteitspositie;
- c het specifieke bedrijfsrisico, gemeten via de mate waarin de conjunctuurgevoeligheid van het product afwijkt van de branche waarin het bedrijf opereert;
- d de mate van cross-selling.

Onder cross-selling wordt verstaan dat een bedrijf ook haar verzekeringen en betalingsverkeer via dezelfde bank laat lopen. De banken hanteren steeds vaker standaardkortingen op de rentetarieven per extra afgenomen dienst. Banken melden bedrijven steeds vaker zonder omhaal hoeveel korting ze krijgen op hun krediet, als ze ook hun verzekeringen en betalingsverkeer via dezelfde bank laten lopen. Dat banken cross-selling koppelen aan het af te geven rentetarief is niet alleen logisch vanuit een commercieel oogpunt, maar ook vanuit een risicoperspectief.

bron: MT Finance, september 2004

Conjunctuurontwikkeling binnen de wonenmarkt 2004-2006

De wonenmarkt

In vergelijking met de overige detailhandelsbranches wordt de woonbranche relatief zwaar getroffen door de economische recessie. Het aantal bedrijven dat door omzetverlies en relatieve kostenstijgingen in de problemen is geraakt, is aanmerkelijk toegenomen. Het consumentenvertrouwen is laag en bestedingen aan duurzame artikelen worden uitgesteld. Daarnaast speelt ook de terugval in het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen de branche parten. Een verhuizing is voor consumenten immers het moment om tot de aanschaf van een nieuw interieur over te gaan. Naar verwachting bereikt de woonbranche in 2007 haar conjuncturele dal. Het consumentenvertrouwen lijkt het dieptepunt te zijn gepasseerd en voorzienbaar is dat de productie van nieuwbouwwoningen weer enigszins zal aantrekken.

Cijfermatige ontwikkelingen in 2005 en 2006

De totale consumentenbestedingen voor alle afzetkanalen betreffende het wonen lieten in 2006 een daling zien van 5% ten opzichte van 2005. In 2005 was ook al een daling opgetreden van 2,3% ten opzichte van 2004.

In onderstaand overzicht zijn de omzetontwikkeling van de productgroepen binnen de woonbranche in miljoenen euro's en de procentuele daling ten opzichte van het voorgaande jaar weergegeven.

jaar	Meubelen		Vloerbedekking	
	× € 1 miljoen	% daling	× € 1 miljoen	% daling
2004	3.750		1.200	
2005	3.700	1,3%	1.150	4,2%
2006	3.400	8,2%	1.145	1,0%

bron: Cijfers & Trends Rabobank (gewijzigd)

HUISHOUELIJKE AANKOPEN VAN KAAS		
	2005¹⁾	2006²⁾
gekochte hoeveelheden kaas per 100 huishoudens	2.110,80 kg	2.116,00 kg
<i>Procentuele verdeling naar (hoofd)soorten</i>		
Totaal	100,0%	100,0%
Goudse kaas	56,6%	56,3%
andere natuurkaas	24,9%	23,7%
zacht	5,9%	6,3%
vers	4,1%	4,2%
Edammer	2,2%	2,4%
smeerkaas	3,7%	3,9%
overig	2,6%	3,2%
<i>Procentuele verdeling naar afzetkanalen</i>		
Totaal	100,0%	100,0%
supermarkten	82,1%	83,5%
markt	9,1%	8,4%
speciaalzaken	5,3%	4,8%
boerderijwinkels	3,5%	3,3%
¹⁾ gerealiseerd		
²⁾ geschat		

bron: Productschap Zuivel

Gegevens kostprijberekening Goudse Fromaas kaas

variabele fabricagekosten

- Voor de productie van 1 kg Goudse kaas is 9 liter melk nodig.
- Bij de productie van kaas ontstaat wei. Deze wei wordt aan de farmaceutische industrie verkocht. Bij de productie van 1 kg Goudse kaas ontstaat 2,5 kg wei die verkocht wordt voor € 0,44 per kg. Bij de berekening van de kostprijs van kaas wordt de opbrengst van de wei in mindering gebracht op de variabele fabricagekosten.
- De prijs van € 0,28 per liter melk die Frits Horsta ontvangt van Campina, geldt als grondstofprijs voor 1 liter melk bij de fabricage van kaas.
- Per kg kaas wordt voor bijkomende kosten € 0,13 berekend.

constante fabricagekosten

- Afschrijvings- en interestkosten € 34.434,- per jaar.
- Maandelijks leasetermijn productielijnen € 2.556,-.
- De productielijnen zullen 120 uur per maand in bedrijf zijn en bediend worden door twee werknemers in vaste dienst. De loonkosten per werknemer (inclusief werkgeverslasten en vakantietoeslag) zijn € 1.287,25 per maand.

constante verkoopkosten

Jaarlijks is een budget beschikbaar van € 5.000,-.

Frits Horsta overweegt dit budget te besteden aan:

- een tweewekelijkse advertentie in het regionale weekblad;

of

- het periodiek laten drukken van een folder (telkens in een oplage van 30.000) met aandacht voor nieuwe ontwikkelingen en een kortingsbon. De keuze van papiersoort en formaat maakt Frits bij de proefdruk van de eerste folder en ligt daarna voor een heel jaar vast. Het liefst wil Frits 2 maal per kwartaal een nieuwe folder uitbrengen. Het drukwerk wordt verzorgd door drukkerij Bareman in Tiel, zie informatiebron 7.

verkoopprijs

- Uit concurrentieoverwegingen mag de gemiddelde verkoopprijs van Goudse kaas in de supermarkten 10% lager zijn dan de door Fromaas vast te stellen verkoopprijs.
- In 2006 bedraagt deze gemiddelde prijs in het supermarktkanaal volgens schatting € 6,30 per kg.
- Gezien de felle prijsconcurrentie en de landbouwhervormingsmaatregelen binnen de EU wordt verwacht dat de kg prijs voor Goudse kaas in de supermarkten in 2007 met 2% ten opzichte van 2006 zal dalen. In 2008 wordt geen verdere prijsdaling verwacht.

Een gedeelte van de internetsite van drukkerij Bareman te Tiel

Folders / budgetflyers

115 grams

soort	grams	bedrukking	prijs voor het eerste pakket	voor elk volgend pakket
A4	115	2-zijdig FC	van 5.000 stuks € 210,-	van 5.000 stuks € 112,50
A5	115	2-zijdig FC	van 10.000 stuks € 225,-	van 10.000 stuks € 137,50

150 grams

soort	grams	bedrukking	prijs voor het eerste pakket	voor elk volgend pakket
A4	150	2-zijdig FC	van 5.000 stuks € 305,-	van 5.000 stuks € 175,-
A5	150	2-zijdig FC	van 10.000 stuks € 310,-	van 10.000 stuks € 180,-

- Folders moeten altijd gevouwen worden, kan alleen met A5 of A4.
- Vouwen kost onafhankelijk van het aantal folders, voor A5 € 150,- en voor A4 € 200,- extra.
- 115 gr wordt gedrukt in de even weken.
- 150 gr wordt gedrukt in de oneven weken.
- Woensdag voor 12.00 uur aanleveren, vrijdag gereed.

Investeringsgegevens van Fromaas

- Investeringsbedrag ten behoeve van aan- en verbouw voor productie en verkoop kaas: € 220.000,-
- Productielijnen kaas worden verkregen via lease-overeenkomsten.
- Winkelinrichting en overige activa ten behoeve van de boerderijverkopen: investeringsbedrag € 44.000,-.

Voor de financiering van bovengenoemde investeringen gaat Frits Horsta uit van onderstaande gegevens:

- De Rabobank, als huisbankier, verstrekt een hypothecaire lening van € 175.000,-.
- Prolico, de producent van de benodigde productielijnen, levert deze activa via een operationeel leasecontract aan Fromaas.
- De noodzakelijke aanvullende financiering brengt Frits Horsta in als eigen vermogen.

Einde